

**ПРОГРАМА за конкурсния изпит по Български език ЗА СПЕЦИАЛНОСТИТЕ:
СТОПАНСКО УПРАВЛЕНИЕ; МАРКЕТИНГ; ИНДУСТРИАЛЕН МЕНИДЖМЪНТ;
ТУРИЗЪМ; ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА; СОЦИАЛНА
ПЕДАГОГИКА; ПСИХОЛОГИЯ**

Изпитът по български език (езикова култура) има за цел да се проверят познанията на Кандидат-студентите за нормите на българския книжовен език (правописни, пунктуационни, граматически) и умението да се използват правилно и целесъобразно богатите изразни възможности на езика при самостоятелно изграждане на текст.

Изпитният вариант съдържа четири задачи.

Първата задача е свързана с правописа на отделни думи (60 на брой), част от които са изписани погрешно. Кандидат-студентите трябва да подчертаят с една права линия само верните от тях. Проверява се владението на основните правописни правила на родни и чужди думи (популярна културна и терминологична лексика). Тук се отнасят и нормите за графично оформяне (употреба на главна и малка буква; слято, полуслято и разделно писане).

Втората задача представлява текст (цялостен или състоящ се от няколко по-кратки откъса), в които са допуснати правописни и граматически грешки, които се отстраняват от Кандидат-студентите при неговото преписване. В задачата са включени норми, които характеризират свързания текст (употреба на пълен и кратък член, главна и малка буква). Текстът не се редактира.

Третата задача е пунктуационна. Текстът се преписва, като се поставят пропуснатите препинателни знаци, без да се променят границите на изреченията. Ако бъдат пропуснати изречения или част от тях, макар и неволно, възможните грешки, заложиени в тях, се отчитат и намаляват крайната оценка.

Четвъртата задача изисква написване на есе в рамките на 2-3 страници по дадената във варианта тема. Темата е с морално-етична или социалнополитическа проблематика и е свързана с общата култура на кандидата. Текстът трябва да е завършен, композиционно и стилистично единен, с логично и разбираемо изразяване.

Общата оценка на писмения изпит е средноаритметична от оценката на четирите му съставни елемента.

Задачите отразяват нормите на съвременния български език, кодифицирани в "Правописен речник на съвременния български език" под редакцията на Ел. Георгиева и В. Станков, София, Изд. на БАН, 1983 г. Изпитът включва учебното съдържание, заложиено в програмите и учебниците по български език за IV -X клас на СОУ.

ПРИМЕРЕН ВАРИАНТ

Зад. 1. Подчертайте с права линия вярно изписаните думи.

1. вицеадмиралът	21. пристрастени	41. полетяли
2. разеснителни	22. обрастналите	42. портфеил
3. не виждайки	23. коносовиден	43. победоносно
4. царковноправославен	24. юридически	44. пресякохме
5. най-стойносният	25. недвоумение	45. еднакав
6. петминутен	26. яйцеклетъчен	46. афоризам
7. рудообразователен	27. поминакът	47. пустошта
8. преквалифицирвам се	28. шестнадесети	48. лиценс
9. да прецениме	29. мълчешком	49. разтоварваме
10. кирило-методиевски	30. манекентка	50. неосетно
11. алфачастици	31. алегорията	51. пионка
12. тяснопартийни	32. двойкаджиите	52. закостенялостта
13. кърпикужух	33. християнство	53. току що
14. ще привлечат	34. папийонка	54. предвид

15. процъфтявът	35. печилившите	55. от къде
16. безболезненни	36. навързваме	56. вертолет
17. контролираните	37. редосеалка	57. кавкаските
18. преобразованията	38. числеността	58. нокатя
19. увековечени	39. лакочестител	59. утаечни
20. прахостничество	40. джаз-концерт	60. потиснатост

Зад. 2. Препишете изреченията, като отстраните граматическите и правописните грешки.

Любовта между талевите герои Катерина и Рафе Клинче е истенска Ренисансова поема, създадена от спонтанният пориф на човешките сърца. Във образът на Рафе писателя е заложил широко споделяната претстава за Художника - във него трепти божественната искра и за това той е различен от останълите, той е непокорника. скитника, чужденеца във всеки дом. Зада се ръзбере неговата душа. са нужни особенни сетива и сапричасност. Имено от разликата във гледните точки зъпочва и конфликта между Султана и Катерина, за да израстне като едно от най значимите художественни убобщения. Султана вижда Рафе през призмата на патриярхалните разбирания за род и морал, той е опасния чужденец, който прекрачва остановените граници. Сама преминъла през бунтът и нарошаването на реда, тя се превръща във най ревносна пазителка на нормата. Коренно различен е погледа на Катерина - в резбарят тя сазира духът на благословеният творчески пориф. Комфликта е усмислен и като сблъсак на два типа чувственнос. Със смърта на Катерина закона е победил, дъштерята е спасена със цената на собственият й живот.

Зад. 3. Препишете текста. Поставете пропуснатите препинателни знаци, без да променяте границите на изреченията.

Ред е на Крум да докаже че най-добрата защита е нападението. През 809 г. отрядите предвождани от хана разбиват ромеите по долината на р. Струма отнасяйки със себе си богати трофеи. Под техния напор слагат оръжие защитниците на Средец - бъдещата българска столица.

В отговор през 811 г. византийската армия като преодолява по обходни пътища старопланинските проходи стремглаво се насочва към столицата Плиска. Ханът отсъства от града и въпреки че се сражавали ожесточено българите отстъпват. Ромеите варварски убиват жени деца и старци. Пожари изпепеляват престолния град рухват ханските дворци. Ето сега ти победи. Вземи каквото ти е угодно и си иди в мир предлага Крум на василевса. Опиянен от победата Никифор I надменно отказва мислейки че мощта на България е окончателно съкрушена. Тогава българите стъкмяват засада във Върбишкия проход през който се връщат византийците натоварени с плячка. Небивало досега поражение сполетява ромеите загиват . императорът и повечето военачалници. Теофан съобщава че ханът отпразнувал победата по необичаен начин вдигнал наздравица като отпил от обкования със сребро череп на императора.

Зад. 4. Напишете есе (до 2-3 страници) на тема: "Човек е толкова голям, колкото са големи мечтите му".